Swiping, Surfing, Distancing. On Web- Connected Love

[Glisare, zapare, distanțare.

Despre dragostea conectată la
rețea]

Radu SIMION¹

¹ Associate Lecturer, Ph.D. Department of Philosophy, Faculty of History and Philosophy, Babeș-Bolyai University, Cluj-Napoca, Romania, radu.simion@ubbcluj.ro.

Abstract: *The purpose of this paper is to highlight the main features of the technology-mediated communication concerning online love affairs. The thesis I will support is that emotional connections via internet are framed into a new discourse on personal identity and alterity, creating a new perspective on the culture of intimate relationships, with specific attitudes, behaviours and values, drawing new guidelines of emotivity, metaphors and concepts we use to express our feelings and thoughts. Thus, I will briefly investigate the phenomenon of online love datings as part of a media entertainment culture, the problem of intercorporeality and the paradox of choosing partners on the internet, together with their implications on the ethics of care, intimacy and togetherness. Away from giving verdicts or announcing the end of authentic communication, I will develop a conceptual framework to aid in exploring theoretical traits, combining interdisciplinary approaches in order to reflect them in online love-dating interactions. In the conclusion section, I will enlight on how we can successfully develop a strong and reliable connection with a romantic partner, using the elements mentioned below, focusing on combining online and offline practices in order to nurture a mature and meaningful relationship in the age of shifting communication paradigms.*

Keywords: *online dating, technology, entertainment, ethics, love*

How to cite: Simion, R. (2021). Swiping, Surfing, Distancing. On Web-Connected Love. *Journal for Social Media Inquiry*, 3(1), 50-63. <https://doi.org/10.18662/jsmi/3.1/16>

1. Introducere

Căutarea unui partener de cuplu reprezintă o practică profund impregnată cu simboluri și atribute sociale, culturale, istorice și economice. Atâta timp cât relațiile romantice au fost permise, oamenii au căutat opțiuni și metode diferite pentru a-și facilita accesul către potențiali parteneri, de la lupta vitejească dintre doi bărbați pentru mâna domniței dorite, la mesaje de dragoste trimise prin porumbelul mesager, serenade și întâlniri de taină sub cerul nopții, anunțuri în rubricile de matrimoniale, scrisori de iubire siropoase, mesagerie instant și mai nou, platforme digitale menite să îi aducă pe oameni împreună.

Este important de menționat, din capul locului, faptul că tipul de dragoste pe care îl am în vedere în acest articol este cel denumit generic *eros*, o idilă puternic sentimentală, fundamentată acțional și alimentată chimic, o dragoste care abundă în fascinație pentru celălalt, cu o dorință pasională, intensă și creativă, sinonimă cu dragostea romantică, fundamentată într-un profund substrat al exclusivității și intimității erotice. Modul în care legăturile umane de tip romantic devin stabile și angajate urmează, în linii generale, anumite principii care gravitează în jurul celor trei stâlpi ai dragostei desăvârșite, anume pasiunea, intimitatea și angajamentul.

Conform viziunii lui Robert Sternberg (2010), iubirea reprezintă o combinație a celor trei elemente care, în funcție de proporția în care participă la existența legăturii intime dintre parteneri, comportă trăsături, funcții și orientări distincte. Legăturile durabile dintre oameni sunt o combinație fericită a mai multor atitudini și reprezentări specifice ale intimității (stima și aprecierea oferite persoanei iubite, împărtășirea momentelor de bucurie și/sau tristețe, oferirea și primirea sprijinului emoțional printr-o reglare afectivă sănătoasă, oferirea timpului și facilitarea schimbului de bunuri atunci când este nevoie, reciprocitate în autodezvăluire și acceptarea diferențelor, loialitate, statornicie și siguranță, toleranță și flexibilitate), pasiunii (ca expresie a nevoilor și dorințelor noastre) și angajamentului, înțeles ca decizie voluntară și asumată de a menține iubirea consolidată prin componentele pasiunii și ale intimității împărtășite.

În cazul relațiilor care se petrec în realitatea fizică (pe care o opun aici realității digitale), procesul de îndrăgostire cunoaște o expansiune specifică, iar autodezvăluirea este un proces care apare și se dezvoltă treptat, pe măsură ce partenerii capătă încredere unul în celălalt, depășind nesiguranțele și stângăciile specifice debutului unei relații.

Interacțiunile repetate, privirea față către față, practicile sociale și jocul cuceririi deschid posibilitatea construcției unei temelii a intimității,

distinsă prin onestitate, generozitate, reciprocitate, acceptare și înțelegere (Rubin, 1985). Echilibrul dintre autonomie și intimitate este dificil de atins în primele stadii ale unei relații, fiindcă partenerii se pot simți amenințați în autodezvăluire, vulnerabili în fața unei persoane nu de mult străină. Este nevoie așadar de timp, răbdare și de o apropiere treptată, menținută prin prezența unor elemente precum contactul vizual, atitudinea și postura, tonul vocii și limbajul, expresiile faciale, pentru activarea intimității, iar mecanismul întăririi intermitente asigură fluiditatea și consistența acestui demers.

Descris ca fiind un mecanism de învățare a formării răspunsului afectiv, întărirea intermitentă semnifică alternanța dintre recompensarea și amânarea mesajelor afective ale partenerului (Sternberg, 2010). Mai simplu, procesul unei uniuni angajate se construiește treptat, printr-o dinamică în care respingerea și apropierea alternează, pe măsură ce partenerii își dezvoltă capacitatea de automonitorizare și stabilesc compatibilități de rol (distribuția sarcinilor și a responsabilităților în cuplu), de valori (culturale, economice, spirituale, sociale) și de stimuli (aspect fizic, limbaj, atribute cognitive și psiho-afective).

Etapele construirii unei complementarități hrănitoare sunt așadar: perceperea asemănarilor dintre indivizi, realizarea raportului de parteneriat prin stabilirea timpurie a unor roluri, atingerea unei stări de confort în comunicare prin autodezvăluire reciprocă și realizarea cristalizării diadice, în care intimitatea experimentată este alimentată de forța pasională existentă (Lewis, 1972).

2. Dragostea în mediul virtual

Fenomenul întâlnirilor online a cunoscut în ultimele două decenii o dezvoltare puternică, devenind o instituție culturală și de business cu reguli, practici, comportamente și atribute proprii, un habitat digital intens evaluat de cercetători din arii de interes diverse, de la sociologie, psihologie, antropologie sau economie. Întâlnirile online reprezintă practici realizate cu ajutorul site-urilor de întâlniri online cu scopul găsirii un partener de cuplu (Finkel et al., 2012). Unele din aceste platforme, cum sunt *OkCupid* sau *Match.com*, permit utilizatorului să își creeze propriul profil personalizat și să discute în chatul interactiv cu potențiali parteneri, în timp ce altele, cum sunt *Tinder* sau *eHarmony*, utilizează algoritmi care selectează automat compatibilitățile în funcție de anumite criterii specifice (preferințe precum vârsta, categoria socială, culoarea ochilor sau desertul favorit).

Alimentat de anonim, de viteza cu care poate cunoaște parteneri noi, de paleta de interactivitate oferită de multitudinea de imagini video și de faptul că se poate conecta cu oricine, chiar fără efortul de a se deplasa la o

întâlnire romantică, individul își alimentează fantasmele romantice din confortul sufrageriei sau al biroului său de lucru. Aceste modificări în felul în care oamenii își dau întâlnire nu pot fi însă izolate de transformările sociale petrecute în ultimele decenii, căsătoria devenind o instituție care angajează relațional partenerii la vârste tot mai înaintate, lăsând timp dezvoltării profesionale și prieteniiilor camaraderești fără angajamente consistente (Ansari & Klinenberg, 2016).

În același timp, oamenii petrec mai puțin timp în interiorul familiilor, sunt mai puțin atașați de instituții și mai interesați de propria lor individualitate, pe care și-o alimentează prin relații fluide (Wellman, 2001). Acest individualism tinde să îi încurajeze pe indivizi în a-și urmări satisfacția personală, eliberați de constrângerile sociale și de presiunile instituțiilor culturale care ofereau generațiilor anterioare semnificație și sprijin. Asistăm, în fapt, la fenomenul de *nerăbdare ontologică* (Giddens, 1992), descris printr-o eliberare de formulele obligației și ale datoriei și de metaforele socio-culturale moștenite, și o supraîncărcare cu așteptări îndreptată spre potențialul partener.

Această discontinuitate relațională datorată atât deteriorării încrederii în instituțiile tradiționale, cât și mobilității de care dispunem și a modului în care ne distribuim timpul conduce către o autonomie individuală crescută care poate aluneca, pe nesimțite, către o stare de singurătate existențială și un sentiment al incompletitudinii.

Nu în ultimul rând, dezvoltarea și succesul întâlnirilor romantice mediate de tehnologie sunt strâns legate de satisfacerea unor nevoi umane importante, printre care cea de interdependență (acceptarea, aprecierea, apropierea), de integritate (sens și stimă de sine) dar și de comuniune spirituală (armonie și pace) ori de autonomie (determinată de gradul în care reușim să ne stabilim strategii viabile pentru îndeplinirea scopurilor noastre). Aceste nevoi pot fi subsumate interacțiunilor numite de Eric Berne (2006) *tranzacții*, adică tipuri de comportamente ale căror sens este de a satisface foamea de stimuli sau senzații (experiențe care amorsează scheme cognitive cu încărcătură epistemică pozitivă), foamea de confirmare (a te simți auzit, văzut și perceput) și cea de structurare (prin crearea unor rețele sociale cu rol de organizare, schimb și potențare individuală).

2.1. Dragostea digitală ca amuzament

Conversațiile maturității contemporane tind să fie astfel inundate de dorința eliberării din captivitatea oricărui tip de opresiune, sub auspiciile unei noi reglementări a moralei, a cărei metabolism cunoaște o conformație aparte. În cheia gândirii lui Neil Postman (2016) discursul public a devenit

parte a unei arte a divertismentului, un reziduu fad al unui capitalism epuizat, exprimând o formă alterată a conversației umane, adică a tehnicilor prin care oamenii transmit și recepționează mesaje.

În media, informația este deseori prinsă în imaginația noastră tehnologică, în artificiile noastre media, capabile să ajungă rapid la un număr mare de indivizi interesați. Dragostea online devine, în această notă explicativă, un fragment dintr-un întreg cu un conținut extrem de variat, modelat astfel încât să fie livrat rapid și înțeles ușor de către public. Dacă ne cufundăm în adâncimea fenomenului, putem observa că înțelesurile discursului despre dragostea mediată de tehnologie ne sugerează ceva despre profunzimea culturii care înrămează dragostea în megabiți.

A înțelege mijloacele și conținuturile informaționale ale unei culturi înseamnă a descoperi modul în care procesul de penetrare socială permite existența relațiilor sociale. Astfel, dimensiunea (aria de subiecte pe care le punem în discuție) și profunzimea (capacitatea de a sonda către senzori ale discuțiilor) discursului public sunt trăsături definitorii pentru calitatea relațiilor dintre indivizi. Dacă mediul este media, discursul va fi impregnat de simboluri, imagini, știri de ultimă oră, aplicații menite să ușureze accesul către satisfacerea unor nevoi, oferind o însemnătate și o orientare cu totul nouă a sensibilității umane, reconfigurând realitatea într-o versiune originală. Ernst Cassirer (1994) sesizează acest seism epistemologic, afirmând că realitatea fizică pare să se retragă pe măsură ce activitatea simbolică a omului avansează. În loc să aibă de-a face cu lucrurile înseși, omul conversează, într-un sens, în mod constant cu sine însuși. El s-a învăluit atât de mult în forme lingvistice, imagini artistice, simboluri mitice sau rituri religioase, încât nu mai poate vedea sau cunoaște nimic decât prin interpunerea mediului artificial.

Cyber-spațiul este metafora prin care purtăm conversațiile noastre despre cele mai mărunte interese și năzuințe, dar și despre subiecte ultime ale destinului nostru individual, și, prin extensie, ale destinului nostru cultural. Astfel, canalul de comunicare utilizat pentru a realiza schimbul de informații dintre indivizi transformă, reorientează, împuternicește sau slăbește edificiul instituțiilor sociale și al adevărului lor, iar dragostea se supune necondiționat acestei influențe.

David Thoreau (2015) atrăgea atenția acum mai bine de un secol și jumătate asupra pericolului de a duce în derizoriu semnificațiile și sensurile comunicării umane, odată cu apariția telegrafului și a mijloacelor de transmitere rapidă a informației. Gânditorul american considera că invențiile modern reprezintă jucării simpatice care distrag oamenilor atenția de la lucrurile serioase. Acestea nu reprezintă decât mijloace îmbunătățite pentru a

ajunge la scopuri neîmbunătățite, principala lor utilitate fiind să permită informației să circule mai repede, ci nu să se vorbească inteligent. Se întrevide apariția unor noi destinații ale discursului public, iar Thoreau intuiește acest fenomen cu mare acuratețe. Odată cu aceasta, informația capătă valoare prin prisma gradului ei de noutate și în măsura în care reușește să comunice detalii și varietăți ale vieții de zi cu zi, independent de faptul că acestea pot sau nu pot fi conectate cu acțiunea politică individuală sau comunitară.

Mai precis, informația devine relevantă în măsura în care comunică ceea ce înainte era dificil de comunicat, iar filtrele de sortare a informației dispar în măsura în care viteza de transmitere crește. Spațiul fizic nu mai este un impediment în calea transmiterii informației, iar gradul de penetrare socială a informației se dizolvă în calupul încăpător al rubricii de știri ale zilei. Așa cum observă Postman (2016), odată cu dezvoltarea telegrafiei, fluxul abundent de informații a avut foarte puține sau chiar nimic în comun cu cei cărora li se adresa. Adică, cu orice context social sau intelectual în care aceștia își trăiesc viața, într-o mare de informație, doar o mică parte este și folositoare.

2.2. Imagini fragmentate și comunicare hiperpersonală

Una din consecințele apariției acestui mediu de comunicare virtuală este dispariția puterii de acțiune în raport cu informația primită. Fiind martor al unei supraabundențe de mesaje, notificări, pop-up-uri, oferte, știri-bombă și senzaționalisme sclipicioase, discursul despre lume al individului devine illogic și incoerent, marcat de o viteză extraordinară căreia individul nu îi poate răspunde cu un nivel de prezență adecvat.

Limbajul titlurilor știrilor din mediul online devine fragmentat, discontinuu în raport cu narativismul vieții cotidiene, lipsit de un sens propriu, aruncat în lume cu o parte de nelibertate pe care individul nu o poate revendica. Totodată, perspectiva istorică a discursului din mediul online se întrezărește cu greu ori lipsește, informațiile fiind numai o colecție de date solitare, fără un înțeles propriu, fără vreo predispoziție de ordin epistemologic.

În cazul imaginilor pe care utilizatorii site-urilor de dating le încarcă pe platformele dedicate, acestea sunt izolate de contextul general al vieții intime a utilizatorului, nu reclamă vreun înțeles, nu sunt încadrate într-o istorie cu sens, lăsând privitorul să le potrivească așa cum dorește și să le interpreteze după bunul său plac. În fapt, sarcina utilizatorului este să se distreze încercând să dea un sens unei imagini decontextualizate printr-o improvizație spontană și creativă, inertă, fără un cod simbolic specific, iar

divertismul (en. *entertainment*) de a asambla imagini fragmentate devine supraideologia lumii virtuale. Depistarea amănuntelor și aprofundarea conținuturilor devin sarcini irelevante într-o lume virtuală a vitezei proiectării imaginilor. În fapt, un tip de gândire stăruitoare poate deveni o piedică în calea asimilării calupului de imagini și oferte care apar în mod necontrolat pe rețelele de socializare din cyber-spățiu.

Interesul vizual face redundantă semnificația imaginii și induce o reacție artificială de satisfacție, iar reflecția și căutarea unui sens pălește în fața apetenței pentru gratificarea imediată. Imaginile se succed cu repeziciune și nu lasă timp aprofundării conținuturilor acestora, iar un mod de gândire mai amplu este sucombat chiar înainte de a-și fi făcut apariția. Așa cum afirmă Carl Honore (2013), suntem înconjurați de dispozitive electronice care înfăptuiesc mici miracole prin atingerea unui ecran, astfel că ne așteptăm ca totul să decurgă cu viteza unui program de soft. Imaginea stârnește către emiterea unei judecăți de valoare incompletă în raport cu obiectul încadrat și anulează disciplina interioară a individului de a se întoarce, cu răbdare, în analele intelectului său ca într-un spațiu intim al expertizei care favorizează exprimarea potențialului său rațional. Aprofundarea este contaminată cu divertisment și despuieră se înfățișează ca metodă de convivialitate.

Imaginile se succed cu repeziciune, stimulează pulsuniile reprimite și anulează reflecția sistematică a individului, supus unui asalt continuu de stimuli aferenți dispozitivelor digitale. Pericolul ca dialogul dintre oameni să fie inundat de fleacuri devine unul real.

Ritualul sinuos al descoperirii unui „celălalt” devine un spectacol interactiv, animat de notificări, sunete, alerte de compatibilitate. Dezvoltarea intimă a agentului moral devine un pretext suficient pentru a deculpabiliza zigzagarea pe site-uri dedicate întâlnirilor matrimoniale. Vorbăria ia locul dezvăluirii sincere, iar spațiul privat al fiecăruia se revarsă cu nonșalanță în vastul impersonalului „se”, diluând consistența ontologică a spațiului public. Se întrevide apariția unui limbaj cu totul nou, abstractizat până la limita uniformizării dorințelor și al traducerii lor într-un registru al platitudinii și confortului mental, iar intimitatea construită a indivizilor se dărâmă treptat, ajungând să fie asimilată unui extaz simulat, artificial, reziduu al moralității devenită acum psihologism libidinal.

Într-un excelent articol dedicat comunicării interpersonale în era digitală, Joseph Walther (1996) consideră că există câteva elemente care fac ca tipul de comunicare hiperpersonală (cea mediată de un computer) să fie dezirabilă celei directe față către față. Acesta vorbește despre trei aspecte relevante ale comunicării hiperpersonale: idealizarea celuilalt prin hiperbolizarea atributelor sale (fenomen datorat prezenței reduse a unor

trăsături de personalitate mai complexe descirse în paginile de socializare personale), grija acordată editării datelor personale și a altor informații considerate relevante de către utilizator și consolidarea unei percepții idealizate despre sine și celălalt. Avem așadar de a face cu o idealizare a imaginii celui alt alimentată de propria imaginație și un control al imaginii de sine pentru a fi livrat în modul dorit către ceilalți utilizatori.

Un posibil avantaj al acestei interacțiuni hiperpersonale este că ne permite să vedem dincolo de stereotipuri sau elemente care ne-ar putea prejudicia imaginea celorlalți. Fie că vorbim despre greutatea corporală, etnie sau rasă, culoarea pielii sau orientarea religioasă, comunicarea mediată digital ne poate ajuta să ajungem într-o mod mai facil către esența și potențialul celui alt fără a fi „contaminați” de prejudecăți (Briggle, 2008).

Am putea adresa acestui argument obiecția că aceste elemente sunt constitutive pentru identitatea personală, astfel că ar fi nerezonabil pentru o teorie a dragostei desăvârșite să decupeze temporar trăsături și atribute ale utilizatorului. Mai degrabă decât să producă bucurie și satisfacție celor doi posibili parteneri, această modalitate de ocolire a realității ar putea conduce la dezamăgire și frustrare. În plus, ea nu ar conduce către o autodezvăluire sinceră, alimentată cu încrederea de a fi înțeles și acceptat, ci ar susține preocuparea de a construi o identitate artificială, uniformizată sub aspectul caracteristicilor considerate a fi în mod general dezirabile.

2.3. Sinele virtual și intercorporealitatea

Asistăm, în lumina celor menționate anterior, la apariția unui sine virtual (Aiken, 2019), un eu potențial care se assemblează pe măsură ce interacționează cu ceilalți actori online, un artefact fragil al cărui consistență se construiește numai în relație cu mediul extern, de unde își alimentează structura. Odată cu dezvoltarea digitală, această posibilitate unică de a ne crea o identitate mai puțin tangibilă, de a ne decupla și desprinde de identitățile noastre intuitive, afective, socio-culturale și corporale ne-a oferit putere, dar ne-a făcut mai vulnerabili și ne-a dezorientat cu privire la căutările și posibilitățile noastre și în relație cu destinul nostru individual.

Locusul de control devine preponderent extern, manifestându-se printr-o preocupare constantă, uneori compulsivă pe care individul o are asupra felului în care este perceput. Încrederea în sine și stima de sine devin strâns legate de reacțiile primite din partea celorlalți actori digitali, cu o tot mai restrânsă capacitate de a face față frustrării în viața reală. Acest fapt se datorează în aceeași măsură succesiunii continue de imagini-fragment încărcate de ceilalți utilizatori, ceea ce conduce către o continua stare de

nelinește și frustrare datorate evaluării și comparației constante la care se supune actorul digital (Aiken, 2019).

Așa cum observă Dreyfus (2001), acolo unde totul este permis și nimic nu ne poate limita opțiunile, unde barierele se ridică una câte una apare pericolul trivializării, a obiectificării și al vulgarității, a pierderii abilității de a da semnificație lucrurilor și de a distinge relevantul de irelevant. Astfel, vom fi tentați să evităm riscul vreunui angajament autentic, pierzându-ne treptat capacitatea de a pătrunde în miezul a ceea ce conferă înțeles vieților noastre.

Dreyfus (2001) consideră că pierderea capacității noastre de a ne plasa conștient într-un anumit context spațio-temporal atunci când navigăm în cyber-spațiu conduce către o diminuare a capacității noastre de a evalua lucrurile în funcție de relevanța lor. Filosoful american consideră că acest fenomen se petrece fiindcă suntem decuplați fizic de căutările noastre, delegând acest proces sinuos unui motor de căutare, individul fiind dezangajat în proces și interesat să se conecteze cu informațiile mai degrabă decât să cerceteze natura și semnificația datelor găsite pe internet, prin intermediul unei expertize temeinice și competente.

Astfel, internetul ne limitează capacitatea de a avea acces la experiența contactului prin intermediul folosirii corpului nostru, afectând procesul de organizare a experiențelor noastre de zi cu zi. Așa cum afirmă Dreyfus (2001), atunci când privim un lucru, avem tendința, chiar și fără să ne gândim la asta, să ne găsim cea mai potrivită distanță pentru a considera lucrul atât ca un întreg cât și din prisma diferitelor sale părți.

Asemănător conceptului de intercorporealitate specific fenomenologiei lui Merleau-Ponty (1999), această tendință de a organiza și evalua experiențele din jurul nostru prin mișcarea și re poziționarea corpului nostru în raport cu obiectul evaluat este suprimată în spațiul digital. Pierderea acestei capacități de poziționare a obiectelor în raport cu timpul, spațiul și locul decuplează cunoașterea lucrurilor de înțelegerea rolului și utilității lor. Internetul configurează experiența sub forma decuplării de situațiile concrete, localizate în spațiu și timp, ceea ce poate conduce la dezorientarea agentului moral și la o suspendare temporară a responsabilității de a cerceta natura și substanța realității.

2.4. Glisarea către paradoxul alegerii

Unul din fenomenele conexe căutării unui partener romantic prin intermediul tehnologiei digitale este așa-numitul *paradox al alegerii*, formulat de psihologul american Berry Schwartz (2004). Relevanța teoriei sale pentru etica dragostei în online este că desenează orizonturi explicative cu privire la

mecanismul satisfacției sau al regretului obținute în urma căutării unui partener romantic dintr-un număr mare de opțiuni, atât în realitatea fizică cât, prin extensie, și în cea digitală. Schwartz (2004) consideră că doctrina oficială a societății occidentale contemporane, puternic influențată de apetența pentru consum, este că maximizarea fericirii oamenilor nu se poate realiza fără maximizarea fericirii individuale, motivarea unui comportament specific fiind legată în mod direct de sentimentul de autocontrol, autodeterminare și de competență (Ryan & Deci, 2000). Libertatea de alegere care alimentează sentimentul de autonomie este maximizată atunci când individul dispune de o plajă vastă de posibilități din care poate alege, bunăstarea sa aflându-se în directă legătură cu capacitatea de a-și realiza scopurile și de a-și satisface interesele printr-o decizie liberă, subsumată autoeficacității sale (Ryan & Deci, 2006). Succint, alegerile noastre reprezintă expresia libertății noastre.

În acest sens, individul se consideră îndreptățit să cerceteze indicativele acționale care reprezintă, din perspectiva personală, cea mai potrivită (bună) alegere, adică acea decizie care îi aduce cel mai mare grad de satisfacție posibil. În lumina acestor considerații privitoare la libertatea de alegere, studiile inițiate de psihologul american punctează faptul că indivizii tind să se transforme în maximizatori de oportunități (Schwartz et al., 2002), ceea ce poate diminua volumul de satisfacție datorită multitudinii de alegeri pe care le putem lua. Acest proces are loc fiindcă alternativele posibile inventariate de individ reduc din satisfacția alegerii făcute, provocând regrete și crescând posibilitatea apariției nemulțumirii, tensiunii, frustrării și epuizării nervoase datorate supradozării de informații disponibile.

Atunci când oportunitățile sunt variate, așa cum este cazul aplicațiilor pentru găsirea unui partener, așteptările individului cresc în mod artificial iar alegerea este resimțită ca presiune, alimentând dezamăgirea și confuzia deoarece fantasmele proiectate asupra lucrurilor dorite pot fi nerealiste.

Apariția învinovățirii este inevitabilă atât timp cât experiența alegerii este impregnată cu presiune, resentimente și nehotărâre (Schwartz, 1994). În plus, atractivitatea pe care o emană chipul unei persoane pe o aplicație de dating poate hiperboliza trăsăturile acelei persoane prin așa-numit efect de halou, fenomen de părtinire cognitivă caracterizat prin tendința indivizilor de a extinde atributele frumuseții estetice asupra altor atribute ale acelei personae (Aiken, 2019). Un grad ridicat de atractivitate fizică determină contaminarea artificială a imaginii unei persoane cu impresii pozitive, proces ce poate conduce la o supradimensionare a atributelor sale fictive în raport cu cele reale. Dacă aceste proiecții nu sunt sustenabile apar respingerea și căutarea compulsivă a unui nou posibil partener sentimental, datorită

recompenselor biochimice produse de notificările de compatibilitate (Aiken, 2019).

Soluția pentru a ieși din capcana acestei bucle de comunicare (ce ia forma motivării sau condiționării pozitive clasice) este ca fiecare actor digital să accepte cu înțelepciune și toleranță deciziile pe care le ia, evitând pe cât posibil comparațiile, revizuiindu-și exigențele și potrivindu-le nevoilor reale care stau la temelia deciziei. Pentru ca acest lucru să se petreacă, este necesară o evaluare onestă și limpede a imaginii de sine, o reflectare psihodinamică în care investigarea așteptărilor noastre se realizează de pe poziția unei maturități morale, cu acceptare și reziliență.

Aplicate fenomenului întâlnirilor romantice în spațiul digital, ideile lui Schwartz ne comunică ceva esențial despre modul în care ar trebui să configurăm procesul alegerii unui posibil partener dintr-o multitudine de posibilități. Nu trebuie uitat faptul că întâlnirile online nu reprezintă numai niște practici ritualice ale căror caracteristici diferă într-o oarecare proporție de tradiționalele întâlniri față în față. Acestea reprezintă modele cu totul noi de interacțiune care conțin anumite elemente noi, cum sunt prezența unui ecran care mediază comunicarea dintre indivizi, existența unui profil online pe o rețea de socializare, prezența unor imagini din arhiva personală a utilizatorilor. Aceste imagini tind să izoleze anumite trăsături ale indivizilor și să fragmenteze identitatea personală, diminuându-se astfel spontaneitatea, disponibilitatea emoțională și intuiția, făcând mai dificil procesul decizional (Briggle, 2008).

3. Concluzii

Legăturile umane ancorate în previzibilitate, mutualitate și concretețe pot întări încrederea că este confortabil și sigur să fii într-o relație. Sentimentul de a aparține unei comunități, securitatea și recunoașterea socială contribuie la întărirea unui ideal al vieții personale. Totodată, o reciprocitate bine înțeleasă reprezintă un resort al dezvoltării și poate conduce cu succes la împlinirea potențialului fiecăruia dintre noi, ceea ce semnifică în fapt punerea în lumină a curajului, creativității și unicității. Pericolul discursului scăldat în trivialitate și vulgaritate există, la fel ca cel al supunerii voinței umane unei dorințe vanitoase de a-l avea pe celălalt la discreție, fără efort și cu un angajament slab de a-l securiza și onora. Loialitatea este o virtute care se construiește cu eforturi consistente și care trebuie întreținută prin recurență și sinceritate nedisimulată.

Absorbiți de fantasmele tehnologice întreținute prin cele mai atrăgătoare mecanisme, ne simțim deseori în stare să dăm la o parte moderația și buna măsură, în căutarea unei alterități perfecte, înconjurată de

cele mai nobile atribute, capabilă să ne elibereze de sub limitele spațiului, timpului și ale corpului. Atracția irezistibilă a unei vieți palpitate și lipsa unei autorități percepute stimulează pofta să se înfrupte până la sațietate din oferta bogată prezentă în spațiul digital. Detaliile, amănuntele și mărunțișurile vieții cotidiene par, pentru moment, suspendate, iar această detașare declanșează dezinhibarea virtuală, în spiritul unei comunicări aparent deschise, într-un ethos al consumului de teigheea în care totul se pune la dispoziție, în care dialogul este dominat de viteză și de eficacitate.

Puternic expuși masificării și alienării, suntem alertați despre ultimele notificări pe care sinele virtual le primește și pe care trebuie să le revendice, altminteri ar fi izolat și singur, ceea ce este inacceptabil într-o lume a contopirii intimității cu autodezvăluirea digitală. Inerția se instalează: corpul așteaptă și freamătă, cuprins de cele mai antagonice expresii ale dorinței și agoniei, iar mintea recuperează lentoarea acțiunii morale sincere printr-un surogat al realității în care gratificarea imediată hrănește, puțin câte puțin, un sine comod, cu instincte vagi și capricios până la *unfollow* (en. a nu mai urmări o persoană pe o pagină de socializare). Rezistența la lăcomie își pierde din elan, lăsând locul unei atitudini de falsă îndrăzneală, acoperită de anonimat, deformată de algoritmi și imprevizibilă. Ubicuitatea aduce foleose neașteptate, dar reclamă responsabilitate și prudență. Când omul este atât de acaparat de lumea împrejur-ului său, atent pentru a nu pierde nimic din ceea ce „se întâmplă”, pericolul docilității mentale devine real, iar supra-stimularea continuă poate alimenta cu semnale difuze (i)raționalitatea minții erotice. Toate aceste paradoxuri simbolice care alternează dorința între așteptare și nerăbdare provoacă un seism ontologic, în care pulsuniile vitale amânate se depresurizează într-un sine pixelat, atent îmbrăcat în formule moștenite, angoasat în realitatea fizică dar eliberat condiționat în vederea căutării unei semnificații, a unei potriviri spontane, dar dezangajată, finalmente păguboasă.

Alternativa unei vieți trăite în reflexul instinctiv, egocentric și lacom este luciditatea alimentată de voință, o cutezanță esențialmente sensibilă, cu o prioritate acordată formării unor legături umane fertile, dominate de blândețe și mărinimie. Melodicitatea vocii celuiilalt și tandrețea gesturilor asigură o realitate emoțională hrănitoare din care ambii parteneri se pot alimenta atunci când este nevoie, construind în doi o experiență către care se pot întoarce în momentele de nesiguranță sau deznădejde.

Respectarea reciprocă a individualității constituie un element cheie în formarea unor interacțiuni congruente, în care schimburile relaționale se realizează în mod fluid, oferind o senzație reconfortantă de apartenență. Pentru a ne vorbi din universul nostru interior și pentru a accepta ceea ce se

petrece în dimensiunea emoțională a celuilalt este nevoie de apropierea pe care mediul virtual o poate mijloci, dar pe care nu o poate înlocui pe de-a întregul.

Mobilizarea binevoitoare în vederea întâlnirii cu celălalt necesită o desprindere de confortul digital. Astfel, consider de o mare importanță dezvoltarea unei atitudini interogative față de dialogurile noastre rutinate în cotidian pentru a repera stilisticile de împrumut care domină discursul de zi cu zi. Mai apoi, dezvăluirea emoțiilor și a gândurilor, precum și angajarea relațională vor favoriza, puțin câte puțin, o preocupare pentru dialoguri stimulatoare, dezvoltând o gimnastică mentală în care abilitățile de comunicare se extind iar situațiile anxiogene pot fi înțelese și depășite fără dificultăți majore. Consolidând apropierea, vom fi capabili să discernem nuanțe ale spectrului nostru afectiv, răspunzând în mod autentic unor situații de viață unice, iar autonomia construită din încredere și optimism le va permite celorlalți să se apropie și să își găsească resursele care nutresc o dragoste născută din respect și admirație.

References

- Ansari, A. & Klinenberg, E. (2016). *Dragostea modernă* (E. Ignățoiu-Sora, Trans.). Publica. (Original work published 2016)
- Aiken, M. (2019). *The Cyber Effect. Psihologia comportamentului uman în mediul online* (V. Bontas, Trans.). Niculescu. (Original work published 2016)
- Berne, E. (2006). *Ce spui după „bună ziua”?* *Psihologia destinului uman* (A. Mîndrilă, Trans.). Trei. (Original work published 1973)
- Briggle, A. (2008). Love on the Internet: A framework for understanding Eros online. *Journal of Information, Communication and Ethics in Society*, 6(3), 216–232. <https://doi.org/10.1108/14779960810916228/full/html>
- Cassirer, E. (1994). *Eseu despre om. O introducere în filosofia culturii umane* (C. Cosman, Trans.). Humanitas. (Original work published 1944)
- Dreyfus, H. (2001). *On the Internet*. Routledge.
- Finkel, E. J., Eastwick, P. W., Karney, B. R., Reis, H. T., & Sprecher, S. (2012). Online dating: A critical analysis from the perspective of psychological science. *Psychological Science in the Public interest*, 13(1), 3–66. <https://doi.org/10.1177/1529100612436522>
- Giddens, A. (1992). *The Transformation of Intimacy: Sexuality, Love and Eroticism in Modern Societies*. Stanford University Press.
- Honore, C. (2013). *Remedii lente. Rezolvă probleme, lucrează mai isteț și trăiește mai bine într-o lume grăbită* (D. Crăciun, Trans.). Publica. (Original work published 2013)

- Lewis, R. A. (1972). A developmental framework for the analysis of premarital dyadic formaton. *Family Process*, 11(1), 17–48.
<https://doi.org/10.1111/j.1545-5300.1972.00017.x>
- Merleau-Ponty, M. (1999). *Fenomenologia percepției* (I. Câmpeanu & G. Vatajelu, Trans.). Aion. (Original work published 1945)
- Postman, N. (2016). *Distracția care ne omoară: Discursul public în epoca televizorului* (S. Man, Trans.). Anacronic. (Original work published 1985)
- Ryan, M. R., & Deci, E. L. (2000). Intrinsic and Extrinsic Motivations: Classic Definitions and New Directions. *Contemporary Educational Psychology*, 25(2), 54–67. <https://doi.org/10.1006/ceps.1999.1020>
- Ryan, M. R., & Deci, E. L. (2006). Self-Regulation and the Problem of Human Autonomy: Does Psychology Need Choice, Self-Determination, and Will?. *Journal of Personality*, 74(6), 1557–1587. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.2006.00420.x>
- Rubin, L. B. (1985). *Just Friends*. Harper & Row.
- Schwartz, B. (1994). *The costs of living: How market freedom erodes the best things in life*. W.W. Norton.
- Schwartz, B., Ward, A., Monterosso, J., Lyubomirsky, S., White, K., & Lehman, D. R. (2002). Maximizing versus satisficing: Happiness is a matter of choice. *Journal of Personality and Social Psychology*, 83(5), 1178–1197.
<https://doi.org/10.1037//0022-3514.83.5.1178>
- Schwartz, B. (2004). *The Paradox of Choice: Why More is Less*. HarperCollins Publishers.
- Sternberg, R. (2010). *Săgeata lui Cupidon. Cursul dragostei în timp* (C. C. Gugu, Trans.). Trei.
- Thoreau, D. H. (2015). *Walden sau viața în pădure* (Ș. Avădanei & A. Pascu, Trans.). Act și Politon. (Original work published 1854)
- Walther, J. B. (1996). Computer-mediated communication: impersonal, interpersonal, and hyperpersonal interaction. *Communication Research*, 23(1), 3–43. <https://doi.org/10.1177/009365096023001001>
- Wellman, B. (2001). Physical place and cyber-place: the rise of Individualism. *International Journal for Urban and Regional Research*, 25(2), 227–252.
<https://doi.org/10.1111/1468-2427.00309>